

wasta õpetanud. Mis temast edaspidi saanud, selle ille ei ole sõnumit.

Rahd osja näitab meile see lugu, et i t e f s seda, kui usinast Lutheruse kiriku-puhastamine Liivimaa jelle-aegsetes pealinnades, Riigas ja Tallinnas vasta wõetud on, ja t e i f s seda, kui suure töödusega seal puhta Jumala-sõna järel tallitati ja puhastatud kirikut hoolega ja kõigist wõimust failseti.

Vast seitse aastat varemini, Wiinakuu 17. päeval 1517, oli Dr. Martinus Luther oma tööd kirikliku õegaduse ja paapsiliku wägivalla vasta alganud, kui tema õpetus Riigas ja Tallinnas juba nii sügavast juurdunud oli, et kõik kohtud ja ülemad selle eest seisivad.

Antonius Bomhouwer oli siiski Riigas wangipandud ja seisustel näitas nõu olema teda surmanuhisluse alla mõista, milles tõt arutada wõiks, et kannatamata meel, mis Ewangeliumi õpetuse lohaline ei ole, siin ka juba puhastatud kirikus aset leidnud ehk Katholiigi kirikust selle sisse libi-senud oleks. Teda ei tahetud aga mitte sellepärast faelakohtu alla anda, et tema ennast puhastatud kiriku poole ei tunnistanud, waid sellepärast, et tema Paapsti juures läinud oli, Liivimaa vasta wõerast wäge appi lutsumas, et tema sedatki selle oma sedumaa äraandjaks oli saada püüdnud.

Kergest lastis aga Riia Raekohus oma tähtsat wangi lahti, kui lootust anti, et tema ehk hoelja õpetuse läbi wõits omast eksitusest peastetud saada. Ja kui tema sitlusega Katholiigi kiriku usutun-nistusest finni pidas, kui tema veel koguni Ewan-geliumi õpetuse vasta awalikult üles astunud oli, siis anti temale luba, seda oma mõtet awa-likus waidlemises põhjustada ja faileda. Waidle-mises täieste ära wõidetud, julges tema siiski veel oma vastased ja kõiki kogudust awalikult pahandada, ja need samad tema vastased, kelle salalik äraandja ja awalik waenlane tema oli, need samad kaitsejärgud teda pahandatud rahva viha vasta. Raekohus ei arwanud selle mehele siiski enam Riigas eluaset subada wõima, tema enese fulge ei ole aga fa edaspidi seogi puutunud, kui tema Rooma-läik teda fa oma faaskodanikkude äraandjaks tunnistas ja nende faaskodanikkude silma ees laelakohtu wäärisilsets tegi. See kohtu-otsus, mis teda umrahju alla mõistis, oli siiski farm meie aea fohta, aga ühel aaval, kus Katholiigi maadel Ewangeliumi usulisti mõegaga ja tulega taga liusati, oli see wäga pehme, ja fa seda põhjustati pühakirja sõna peale ja mõisteti otse kui pühakirja fundmuse, et nõdremad weunad efsita-tud ei saaks. Niipalju oli puhta Ewangeliumi õpetus siin wilja lannud, oli inimeste südameid esimese